

Hysterie regeert het land

Het voordeel van een hoois in het buitenland wonen is dat je bij een kort bezoek aan de heimat alles weer eventjes fris kunt bekijken. Plots zie je dan weer de vreemdheid van het vaderland. Om niet te zeggen: de onfrisheid.

Vorige week rijd ik nog niet goed België binnen of daar hoor ik al de stem van mijn favoriete ober in mijn favoriete stamcafé op de radio: den Flor van de Brasserie Verschuieren in Sint-Gillis. Ik kom helemaal thuis! Forse Flor is al jaren de kleurrijkste garçon van de Verschuieren, tijdens de week baat hij zijn rood antiquariaat Aurore uit, maar nu wordt hij opgevoerd als 'woordvoerder' van de gearresteerde leden van Secours Rouge. De hele aanhouding lijkt een farce, bijna net zo grotesk als de vervolging van Dyab Abou Jahjah.

In de kelder van de Verschuieren lag materiaal om explosieven te maken? Het ging om vuurpijlen en een lont voor de trouw van den Flor met Geneviève, een geweldige kokkin overigens. Er zouden pasfoto's met persoonsgegevens in Italië opgedoken zijn waar men wel eens valse documenten van kon maken? Jaja, maar of dat ook daadwerkelijk geschiedde, horen we niet. De leden van Secours Rouge hadden contact met politieke gevangenen in Italië? In het land van Berlusconi, waar het gerecht alles behalve neutraal is, zouden juist veel meer mensen de processen moeten gaan volgen.

Natuurlijk moeten we het Belgisch gerecht zijn gang laten gaan, details van het onderzoek zijn niet bekend. Maar wat er nu op tafel ligt, is zo lachwekkend

David Van Reybrouck wordt er zowaar rebels van

David Van Reybrouck verblijft als writer in residence aan het NIAS te Wassenaar. Hij won zopas de Arkprijs van het Vrije Woord.

mager dat het veel, zo niet alles, zegt over de hysterie die vandaag dit land regeert. Want bij gebrek aan een werkelijk maatschappelijk project, zoekt men spijkers op laagwater. En geilt men op *fusees* in een, toegegeven, eerder morsige kelder van een Brussels café.

Hieraan lijdt het vaderland vandaag: we leven in een klimaat waarbij het minste het geringste aanleiding geeft tot paniek, verontwaardiging en afkeuring. Elk gedrag dat een beetje afwijkt van de norm doet de wenkbrauwen fronsen. Fatsoen en braafheid heersen. Omdat de burger een lastige klant is, springt de overheid van links naar rechts om hem op zijn onmogelijke wenken ('Een leven zonder risico's, *astenblief*, met veel comfort en geen belastingen.') te bedienen. Rustig beleid heeft plaatsge-

maakt voor permanente verkiezingskoorts. En de media blazen elk akkefietje op tot een rel van formaat.

Terwijl ik verder reed door de Kempen, hoorde ik ook alarmerende tijdingen over de Afrikaanse Pinksterkerken in ons land. Die zouden zozeer bidden voor hun leden dat westerse pillen niet meer nodig waren, zelfs niet voor aids. Paniek! Heelder horden geile negers zouden de nationale volksgezondheid bedreigen, nee, niet met hun wellust, maar met hun vroomheid! Op de radio kwam een lang gesprek met een arts van het Tropeninstituut. De interviewer van dienst was vast van plan het onderste uit de kan te halen. Minzaam legde de dokter echter uit dat het probleem niet overdreven moest worden. Maar het waren toch echt hiv-patiënten die met hun behandeling gestopt waren? Ja, zei de dokter, dat was waar. Nou dan! In heel

zijn loopbaan had hij het twee keer meegemaakt. Twee, beklemtoonde hij, echt niet meer. Elk weekend rijdt een dozijn jongeren zich dood, ons land leidt de zelfmoordstatistieken van het avondland, maar die levensgevaarlijke gelovigen uit Afrika bepaalden anderhalve dag de nationale actualiteit. In Oostende noemen ze dat: van een *schardieng* (sardien) een haring maken.

Ook vreemd: in de hele geschreven pers in Vlaanderen kwam niet één zo'n gelovige zelf aan het woord, altijd maar die blanke experts. En dat is jammer. In Amsterdam gaat momenteel een colloquium door dat aangeeft hoe die alternatieve kerken ook bijdragen tot een positief zelfbeeld van een generatie migranten. In Nederland is men zich al jaren bewust van de maatschappelijk waardevolle rol die die geloofsgemeenschappen kunnen spelen. Zeg dat een atheïst het u gezegd heeft. Maar in Vlaanderen spreekt men liever van 'sekten' en met zulk een vernietigend stigma is de analyse voltooid. Nog vragen?

Linkse activisten, vrome Afrikanen, wat bedreigt er nog zoal de openbare orde? Kinderen, uiteraard! In de jaren vijftig werden die ook aan de leiband gehouden. Een oude kennis van me mailde dat haar kroost op schoolreis was geweest in de polders. Ze hadden hun tentjes opgeslagen bij een boer in Damme, die vond het prima. Maar dat mocht kennelijk niet, want: natuurgebied. De politie kwam langs. Minnelijke schikking, vriendelijk terechtwijzen? *Nope*. In het bijzijn van tienjarigen liet de agente weten dat indien die tenten niet binnen het uur afgebroken waren, iedereen twaalf uur in de cel kon belanden. En ja, de politie bleef een uur rondraaien om te zien of het *Befehl* wel werd opgevolgd. Vroeger keurde men een zestienjarige met een vetkuif en een Bastos af, nu een tienjarige met een gamel en een koepeltentje. We zijn *goe* bezig.

De samenleving moet weer ordentelijk worden, de burgers gehoorzaam en alle potentiële gevaren vroegtijdig onderschept. We arresteren 'terroristen' nog voordat ze plannen hebben, we stigmatiseren 'sekten' nog voordat we ze begrepen hebben en we genezen kinderen nog voordat ze ziek zijn.

Dat laatste krijgt akelige trekken. De Hoge Gezondheidsraad is een onderzoek begonnen naar gedragsstoornissen bij jongeren. Gelijkwaardig onderzoek in Frankrijk leidde tot de conclusie dat potentieel delinquent gedrag al bij driejarigen moet opgespoord én behandeld worden, desnoods met pillen. We remediëren, kortom, het gedrag nog vóór het er goed en wel is! We plegen een *preemptive strike* op het kind, want zijn

en standpunten bij, niet die bureaucratie, gezichtloze macht. Want dat leidt tot volstrekt kafkaëske situaties.

Of wat te denken van het waargebeurde verhaal van een Brusselse psychologe die onlangs een kersverse moeder binnen kreeg die helemaal overstuurd was? Nee, niet de gebruikelijke postnatale dip. In de *materniteit* had de vrouw te horen gekregen: "Uw zoontje wordt delinquent." Aanleiding voor zoveel subtiliteit: een onderzoek dat wees op een mogelijke chromosomale afwijking bij de baby, en die zou *unbedingt* tot criminaliteit leiden. In de *materniteit*! Je kunt er niet vroeg genoeg bij zijn. Want als ze tien zijn en in het wild kamperen, is het onheil al geschied.

Dat leerde ik in een paar dagen België.

We arresteren 'terroristen' nog voordat ze plannen hebben, we stigmatiseren 'sekten' nog voordat we ze begrepen hebben en we genezen kinderen nog voordat ze ziek zijn

'biologische aanleg voor wangedrag' is een soort hoogst individueel massavernietigingswapen: even onzichtbaar, even staatsgevaarlijk. En dus moet het uitgeschakeld worden voordat het misgaat.

Uiteraard ging het in Frankrijk om het advies van neutrale, anonieme experts, ergens weggestoken achter de façade van een beleidsvoorbereidend bedrijf. Ook bij ons gebeurt dit onderzoek door een wetenschappelijk adviesorgaan van de federale overheid. Het lijkt objectief, maar het is uitermate ideologisch. Dat is niet erg, maar dan moeten er wel namen

Het hysterisch voorkomen van elk mogelijk onheil is zelf het onheil geworden. Mens, wat verlang ik plots naar rock-'n-roll. En colère! Waar staat mijn pot brillantine?

Nu zaterdag heeft in het PSK een studiedag plaats tegen het voortijdig opsporen van gedragsstoornissen, zie: www.forumpsy.be. Diezelfde dag verschijnt in deze krant een interview met psychoanalyticus Lieven Jonckheere en sociaal agoog Michel Vandenbroeck, beiden sprekers op de studiedag.